

Lieve gemeente,

Vorige week, op de Startzondag, hadden we het over het goede leven.

Wat is het goede leven voor ons?

Waar denken we dan aan en wanneer vinden we ons leven goed?

Op die manier ging het over het leven, waarbij leven een zelfstandig naamwoord is.

Het leven dat goed of mooi of slecht kan zijn.

Maar het woord leven kan ook een werkwoord zijn.

En dan wordt de vraag heel anders nl.: hoe leven we het goede?

Hoe leven we zo dat het goede gebeurt?

En daar kunnen we allemaal verschillend over denken.

Wat de één goed vindt kan een ander slecht vinden en andersom.

Hoe bepaal je wat goed is?

Hoe weten we dat?

Wat goed is dat is een keuze.

Een keuze die te maken heeft met waar we in geloven.

En hier in de kerk proberen we om ons te laten leiden door wat de Bijbel zegt.

Hier luisteren we naar de woorden van Jezus en vaak ook naar die van Paulus en van de andere apostelen.

Zij waren Joden en ons Oude Testament was hun Bijbel.

Daar haalden zij uit wat goed was en wat niet.

En de eerste vijf boeken, de Thora, waren daarbij het allerbelangrijkste.

Want al de geboden en voorschriften die daarin staan hielpen een mens om het goede te leven.

Om te leven op een goede manier.

Daarbij gaat het om menselijkheid.

De kern van de geboden is menselijkheid en het doel is tot een samenleving te komen die goed is voor ieder mens en waarin ieder mens tot zijn recht komt.

Kortom: om het leven leefbaar te maken voor iedereen.

De Bijbel noemt dit dat we dan de keuze moeten maken tussen God dienen of afgoden dienen.

In God geloven en God dienen heeft te maken met het geloof dat we allemaal schepselen zijn en dat we ons leven hebben ontvangen.

Het staat tegenover de overtuiging dat alles, inclusief de mens, maakbaar is.

Die overtuiging dat we als mensen niet onszelf hebben gemaakt, maar dat het leven ons geschonken is, die overtuiging maakt, dat we andere keuzes maken.

Dat is wat Mozes bedoelt als hij tegen het volk zegt: Kies maar wie jullie willen dienen.

We hebben het zojuist gelezen: het is de keuze tussen voorspoed en tegenspoed, tussen leven en dood.

Ofwel, als je je goed gedraagt zullen de dingen goed gaan.

Als je je slecht gedraagt zullen de dingen slecht gaan.

Zoals we zelf doen, zo zal het ons vergaan.

Want een vrije maatschappij is een moreel goede maatschappij.

Een samenleving is sterk wanneer die zorgt voor de zwakken,

rijk wanneer die zorg draagt voor de armen

en onkwetsbaar wanneer die zorgt voor de kwetsbaren.

Het één brengt het andere met zich mee.

Maar het spreekt niet vanzelf dat we zo naar de samenleving en naar onszelf en elkaar kijken.

Normaliter zijn we meer op onszelf en ons eigen welzijn gericht.

Willen we wel die keuze maken die de Bijbel ons voorhoudt of kiezen we toch liever voor onszelf?

Dat is af en toe best een lastige vraag.

De Bijbel vertelt dat God de wereld heeft gemaakt en ons het leven heeft geschonken en wanneer we ons door de Bijbel willen laten inspireren dan worden we opgeroepen om zo naar de wereld en naar onszelf te kijken.

Dan wordt er iets van ons gevraagd.

Een goede en rechtvaardige maatschappij komt er niet vanzelf.

En die wordt ook niet gemaakt door de vrije markt of door de staat.

Een goede en rechtvaardige maatschappij ontstaat door de morele keuzes van ieder van ons.

Dat is de kern van de vraag die Mozes stelt: kies je voor leven of voor dood, voor zegen of voor vloek?

En als je voor het leven kiest, leef dan volgens Gods geboden.

Nu zijn deze geboden zo'n 3000 jaar geleden opgeschreven en de vraag kan opkomen: hoe kan de wet van Mozes nog actueel zijn voor ons?

Met deze vraag werd Jezus ook al geconfronteerd.

We hebben één van de discussies gelezen tussen Jezus en de Farizeeën.

Er staan verschillende van deze discussies in de Bijbel.

Niet omdat Jezus de wet en de geboden van Mozes wilde afschaffen, maar juist omdat hij ze actueel wilde maken en zo dichterbij de mensen wilde brengen.

Om te laten zien dat die geboden nog steeds relevant waren als ze goed werden uitgelegd.

Dan ging het om de vraag:

Wat zegt Mozes over het leven van vandaag, het leven hier en nu?

Zoals wij ook wel de vraag stellen: wat zegt de Bijbel hierover?

Wat zegt de Bijbel bijvoorbeeld over abortus, over euthanasie, over zelf gekozen levens beëindiging, over homoseksualiteit enz.

Het antwoord kan dan simpel zijn: niets.

Want dergelijke vragen bestonden toen in de tijd van de Bijbel niet.

En dat was in de tijd van Jezus niet anders.

Ook toen al waren er omstandigheden met vragen waarop de Bijbel geen kant-en-klare antwoorden geeft.

Zoals: moet je al de geboden houden in de Ballingschap?

Moet je de Romeinse bezetting verdragen of bestrijden?

Vragen waar men ten tijde van Jezus mee bezig was en waar men geen pasklaar antwoord in de Bijbel voor vond.

Maar wat hebben we aan zo'n oude Bijbel als het gaat om de vragen van vandaag?

Daarop probeerden de Farizeeërs toen een antwoord te vinden en daarop probeerde Jezus een antwoord te vinden.

En daarover gaan ze dan met elkaar in discussie.

Want hun antwoorden verschilden nogal van elkaar, net zoals de antwoorden bij ons ook sterk kunnen verschillen tussen mensen van de ene kerk en mensen van een andere.

De Farizeeërs maakten de regels strenger, waarbij het vooral ging om 'moeten' en 'niet mogen'.

En het probleem was dat men niet zozeer God ermee diende, maar wel elkaar de maat nam.

Jezus biedt een alternatief: Mijn last is niet zwaar en mijn juk is licht, zegt hij.

Want een godsdienst moet ruimte en vrijheid bieden, en nieuwe adem geven en troost.

Jezus zoekt naar de bedoeling, de geest van de geboden.

Wat is de diepste bedoeling ervan.

Welke weg wordt er aan de mensen gewezen.

Wat is nu de uiteindelijke bedoeling van al die wetten en regels.

Op zoek naar de kern van de Wet vat Jezus zo heel die Thora in 1 zin samen:

Je moet, de Heer, je God liefhebben met alles wat je bent, en dat is hetzelfde als de ander liefhebben als was je het zelf.

Dat is de spil waar alles om draait.

Liefde als de adem, de drijfveer en de spil van het leven.

Respect, mededogen en medemenselijkheid ten opzichte van elkaar.

Zo hield bijvoorbeeld de Joodse filosoof Emanuel Levinas meer van de Thora dan van God.

Hij was niet geïnteresseerd in God als een opperwezen, dat in elke situatie aan de touwtjes trekt, maar in datgene wat er in 'Gods' naam gebeurt.

Het gaat om de oproep die er van zijn naam uitgaat, in het hier en nu.

Dat is het goede leven.

Het eerste gebod waar de Tien Geboden mee beginnen, luidt:

“Ik ben de Heer, jullie God, die jullie uit Egypte bevrijdde.”

En wil je die vrijheid bewaren, willen jullie leven als vrije mensen, houd je dan aan deze geboden.

Geboden waar in staat hoe je om moet gaan met elkaar, zodat ieder mens in vreugde en in vrijheid kan leven.

Dat is de kern en de centrale boodschap van de Bijbel: het is een bevrijdende en verlossende boodschap.

Hoe je kunt leven als vrij mens met de mensen om je heen.

En als je dan naar die geboden kijkt dan zijn die ook voor ons nog hoogst actueel.

Hoe gaan we met elkaar om?

Waar liggen de prioriteiten in onze maatschappij?

In de Tien Geboden, in de Thora en in de hele Bijbel staat hoe het zou moeten.

En we weten allemaal hoe we het niet doen, hoe het ons niet lukt.

Na deze discussie met de Farizeeën volgt er nog een gesprek over rein en onrein.

Wat maakt een mens onrein en wat niet.

Jezus' conclusie is dat hetgeen uit het hart komt een mens onrein maakt.

Omdat ons eigen hart een bron is van slechte gedachten,

kwaadaardigheid, bedrog, afgunst, hoogmoed en ga zo maar door.

En om op onze beginvraag terug te komen: hoe leven we het goede?

Dat is door ons aan de geboden te houden, door naar ons eigen hart te kijken, wat daarin leeft en niet door naar een ander te kijken en die te veroordelen.

Een mens heeft goede en slechte neigingen in zijn hart.

Daarmee moeten we God liefhebben en dat doen we door zorg voor de naaste, voor het milieu, voor de hele schepping.

Tot slot een verhaal van de Indianen dat het zo vertelt:

Op een avond vertelde een oude Cherokee-indiaan aan zijn kleinzoon over de strijd die zich binnenin mensen afspeelt.

Hij zei: "Mijn zoon, de strijd gaat tussen twee 'wolven' binnen in ieder van ons.

De ene heet Kwaad.

Het is woede, afgunst, jaloersheid, verdriet, hebzucht, arrogantie, zelfmedelijden, schuld, wrok, minderwaardigheid, leugen, valse trots, superioriteit en ego.

De andere heet Goed.

Preek Hoe leef je het goede?

Het is vreugde, vrede, liefde, hoop, sereniteit, nederigheid, vriendelijkheid, trouw, medeleven, grootmoedigheid, waarheid, compassie en geloof.”

De kleinzoon dacht er even over na en vroeg toen aan zijn grootvader:

“Welke wolf wint?”

De oude Cherokee antwoordde eenvoudig: “Diegene die jij te eten geeft.”

Ofwel waar kies je voor.

Kies je ervoor om het goede te leven.

Amen